

Iedere docent een leesbevorderaar

Opzet bibliotheekbezoek studenten Lerarenopleiding en begeleiders

de Bibliotheek
op school

Vooraf

Het traject Iedere docent een leesbevorderaar bestaat uit vier onderdelen. Het bibliotheekbezoek is het derde onderdeel. De studenten hebben vooraf twee webinars binnen hun opleiding gezien en besproken:

- Deel 1: [Webinar Leesmotivatie in het voortgezet onderwijs](#) door Kees Broekhof
- Deel 2: [Webinar Iedere docent een leesbevorderaar](#) door Susanne Smulders en Margriet Smits

In de voorbereidende opdracht (bijlage 1) voor het bibliotheekbezoek is aandacht voor de webinars en de eigen leesautobiografie. De contactpersoon van de Lerarenopleiding reikt deze opdracht uit aan de deelnemende studenten. Deze opdracht wordt meegestuurd met de uitnodiging voor het bibliotheekbezoek (zie Planning).

Doel bibliotheekbezoek

De studenten hebben in de twee webinars geleerd wat het belang van lezen en leesbevordering is. En dat zij als leraar ook een leesbevorderaar zijn. Met het Bibliotheekbezoek laat je zien hoe de Bibliotheek de leraar in opleiding kan ondersteunen bij zijn toekomstige rol als leesbevorderaar.

Onderdelen bibliotheekbezoek

Kennismaking

1. Studenten maken kennis met [de collectie van de Bibliotheek](#): de student kan zowel voor zichzelf als voor zijn vak gebruikmaken van de collectie. Je sluit aan bij de collectievoorbeelden uit de webinars, en vult eventueel aan met nieuwe voorbeelden.
2. Studenten maken kennis met [de \(digitale\) mogelijkheden van de Bibliotheek](#): online databases (de catalogus van de Bibliotheek en de Online Bibliotheek (voor luisterboeken en e-books, jeugdBibliotheek.nl i.c.m. Lezen voor de lijst). Toon tijdens het bezoek een instructiefilmpje van de Online Bibliotheek.
3. Studenten maken kennis met [de expertise van de Bibliotheek](#): welke expertise en samenwerkingsmogelijkheden biedt de Bibliotheek? Benoem de mogelijkheden: gericht collectieadvies op maat, boekentips en het inzetten van experts hierbij (leesconsulenten), mogelijkheden in de Bibliotheek, maar ook in de klas. Verder ook het organiseren van activiteiten/excursies (o.a. schrijversbezoeken) en begeleiden van leesbevorderingsprojecten. Dit is per Bibliotheek verschillend en afhankelijk van een bestaande (structurele) samenwerking.
4. Studenten maken kennis met [\(het gebouw van\) de Bibliotheek](#): Waar staat wat? Hoe werkt het lenen van boeken? Hoe kunnen studenten gebruikmaken van de werkplekken en wifi? Hoe zien de pauzevoorzieningen (horeca) eruit? Geef een rondleiding waarbij je al deze vragen beantwoordt.

Toepassing

1. Studenten brengen hun eigen leesontwikkeling kort in kaart met de voorbereidende opdracht (zie Bijlage 1). Studenten krijgen daardoor inzicht in (de achtergrond van) hun eigen leesontwikkeling.
1. Studenten werken met de Online Bibliotheek en jeugdBibliotheek.nl in de voorbereidende opdracht (zie Bijlage 1). Studenten kunnen door deze ervaring hun eigen leerlingen beter ondersteunen in het werken met deze online middelen.
2. Tijdens het bezoek werken studenten met een leesbevorderingswerkvorm (de Boekenpitch) die zij ook zelf in hun eigen lessen kunnen toepassen als zij met hun leerlingen met boeken gaan werken. Studenten gebruiken hierbij hun voorbereidende opdracht en ervaren wat een Bibliotheekspecialist voor hen kan betekenen.

Planning

- Houd rekening met de jaarplanning van de opleiding; denk hierbij aan toetsperiodes en belangrijke deadlines. Probeer het bezoek rondom een stageperiode te plannen, zodat studenten het geleerde meteen in de praktijk kunnen brengen.
- De duur van het bezoek in deze opzet is 2 uur en het advies is om dit bezoek aan het einde van de dag te plannen. Dit i.v.m. stages en/of werkafspraken van studenten op hun stagescholen.
- Vraag voor aanvang van het bezoek na welk schoolvak de studenten (gaan) geven, zodat je passende voorbeelden uit de collectie en gerichte (boek)adviezen kunt geven tijdens het bezoek.
- Stuur je contactpersoon bij de Lerarenopleiding een uitnodiging voor het bibliotheekbezoek. Vermeld daarin uiteraard datum, tijd en locatie van het bezoek. En vraag of studenten zich voorbereiden op het bezoek door een opgeladen smartphone mee te nemen, al minimaal een keer ingelogd te hebben op de Online Bibliotheek en de voorbereidende opdracht te maken en mee te nemen. Stuur de voorbereidende opdracht (bijlage 1, Leesautobiografie) mee.
- Vraag bij de contactpersoon van de Lerarenopleiding het aantal deelnemers na en controleer of de voorbereidende opdracht is uitgereikt aan de studenten.

Benodigheden Bibliotheek

- Bijlage 1: Voorbereidende opdracht – Leesautobiografie
- Bijlage 2: Boekenlijst (incl. titels uit de webinars)
- Bijlage 3: Opdracht Boekenpitch
- Bijlage 4: Powerpoint bibliotheekbezoek
- Een zaal of rustige ruimte, groot genoeg voor ongeveer 25 personen¹.
- Een groot scherm met aangesloten laptop/pc of een digiboard. Een groot scherm heeft de voorkeur vanwege de zichtbaarheid en verstaanbaarheid.
- Internetverbinding en goed werkend geluid. Test dit van tevoren.
- Indien mogelijk: koffie en thee bij ontvangst. Denk ook na over een mogelijkheid om met een drankje af te sluiten en na te kunnen praten.
- Boeken die genoemd zijn in het webinar en gebruikt worden bij de opdrachten uit de PowerPointpresentatie, zoals de Boekenpitch (zie bijlage 2, Boekenlijst). Deze boeken stal je uit en waar mogelijk benoem je ze tijdens de presentatie.
- Padlet-pagina met titel bijeenkomst, datum en een indeling in verschillende schoolvakken (iedere kolom een schoolvak). Tip: maak deze Padlet aan vanaf een Bibliotheekaccount. Dit oogt professioneler en kan gemakkelijker achteraf gedeeld worden met de studenten. Met een QR-code van de link op dia 14 komen studenten meteen bij de aangemaakte Padlet terecht.
- Na het bezoek: de link naar de Padlet delen met de docenten van de opleiding met het verzoek om deze door te sturen aan de studenten.
- Indien beschikbaar: visitekaartjes van leesconsulent.
- Indien mogelijk: promotieactie(s) van de Bibliotheek, bij voorkeur voor een lidmaatschap. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een 'twee maanden gratis lid'-actie of interessante activiteiten voor de doelgroep.
- Optioneel: voor de evaluatie tijdens het bezoek - Post-its in twee kleuren, een voor Tops, een voor Tips.

Benodigheden studenten

- Smartphone (de Bibliotheek zorgt voor wifi), goed opgeladen.
- Voorbereidende opdracht gemaakt en uitwerking (digitaal) bij de hand.
- Bij voorkeur minimaal één keer ingelogd op de Online Bibliotheek.

1 - De opzet van dit bezoek is gebaseerd op de (corona)situatie anno april 2022, toen er geen beperkende maatregelen meer waren.

Uitvoering

13.45 – 14.00 uur		Ontvangst
14.00 – 14.05 uur	Dia 2	Aanvang bijeenkomst: introduceer de sprekers en bespreek de onderdelen van de bijeenkomst. Als je kiest voor een evaluatie van de bijeenkomst met Post-its, introduceer je die hier alvast en deel je de Post-its nu uit.
		
14.05 – 14.10 uur	Dia 3	Laat de studenten zichzelf kort voorstellen aan de hand van één (belangrijk) boek uit hun leesautobiografie.
		
14.10 – 14.15 uur	Dia 4	<i>'Dus jij als lezer bent belangrijk!'</i> Laat de studenten weten dat ze hun leesautobiografie hebben gemaakt om een beeld te krijgen van zichzelf als lezer. Geef een korte toelichting op de helpende volwassene.
		
	Dia 5 en 6	De 'voedselbank van de leescrisis' noemde Arjen Lubach de Bibliotheek. <i>Vinden jullie deze beeldspraak passend?</i> Verwijs naar webinar 1 en 2. Vertel hoe de aanpak van de leescrisis begint bij de docent. Vertel hoe zij als aankomende docenten een leescultuur kunnen creëren op school en in de klas.
		
		
14.15 – 14.25 uur	Dia 7	Laat de studenten hun leesautobiografie in tweetallen bespreken (max. 5 min.). <i>Welk boek herinner jij je nog van vroeger (thuis voorgelezen op de middelbare school)? Wat is je mooiste herinnering aan boeken?</i> Laat de studenten terugkoppelen in de groep (max. 5 min.): twee of drie mooie voorbeelden laten vertellen. Neem de tijd voor deze opdracht, probeer een positieve leessfeer te creëren. Studenten moeten kunnen ervaren wat het doet als zij vertellen over (en horen over) een favoriet boek (van iemand anders).
		
14.25 – 14.35 uur	Dia 8 en 9	Geef een toelichting op de Bibliotheek en online toepassingen. Veel dingen aanstippen (homepage en bibliotheekcatalogus laten zien, hyperlinks in PowerPoint), en Online Bibliotheek en jeugdbibliotheek.nl uitlichten. Handleidingsfilmpje app Online Bibliotheek laten zien (duur filmpje: 2 min.).
		
		
14.35 – 15.20 uur	Dia 10	Kondig de Boekenpitch kort aan en geef daarna een rondleiding door de Bibliotheek.
		
	Dia 11	Eindig de rondleiding door de Bibliotheek op de afdeling die voor hun stageplaats en vak van belang is (jeugd of adolescenten, als dat niet bij elkaar is in jouw bieb). Laat de studenten hier een boek zoeken dat past bij hun vak. Dat mag een non-fictieboek zijn, maar ook fictie.
		

Kijk rond of gebruik de Online Bibliotheek en jeugdbibliotheek.nl en daag jezelf uit door een boek te zoeken dat je nog niet bij de voorbereidende opdracht gebruikt hebt. Neem het boek mee naar de ruimte waar we begonnen OF maak een foto van het boek met je smartphone. Na de rondleiding: pak je boek erbij!

15.20 – 15.40 uur Dia 12, 13, 14

Welk boek heb je gevonden voor jouw vak? Introduceer de opdracht met de Boekenpitch. Studenten gaan individueel aan de slag met het maken van een Boekenpitch (opzet in Bijlage 3) over hun gekozen boek (5 min.). Oefenen in groepjes van 2/3/4, waarbij studenten meteen kennismaken met andere boeken (5 min.).

Bespreek de opdracht nu plenair: kies samen met de studenten voor welke vakken zij plenair een pitch geven. Bespreek elke pitch kort na. *Wie lijkt dit boek ook wel wat?* Afhankelijk van de tijd kun je er misschien wel vijf of zes doen. Laat studenten meteen een foto van het boek te laten uploaden op de Padlet, dia 14. Maak een eigen padlet voor jouw Bibliotheek, liefst met een mooie omschrijving (incl. QR-code naar de link). De Padlet wordt dus ter plekke gevuld. Dat maakt deze opdracht interactief en maakt het plenair bespreken gemakkelijk. Als daar geen tijd voor is, kan dat eventueel nog aan het einde van de bijeenkomst.

15.40 – 15.50 uur Dia 15 en 16

Wat deed deze opdracht met jullie? Handige opdracht om snel even met boeken kennis te maken, toch? Houd hem in gedachten voor in je eigen klas, als je het zelf of met leerlingen over boeken wilt hebben. Het kan heel kort, misschien 1 pitch per dag, met eventueel zelfs een wedstrijd voor het 'best gewaardeerde boek'. Of een prijs: een bonusvraag in een toets over dit boek... (5 min.)

Maak een brug naar mogelijkheden van de leesconsulent voor de docent. Leesconsulenten kunnen collectiesuggesties geven (ook vakoverstijgend), (ideeën voor) werkvormen aanleveren en die in de klas uitvoeren, of andere activiteiten voor de klas of vakoverstijgende groepen organiseren. Verwijs hierbij ook naar het webinar. Laat werkvormen, activiteiten (landelijk, maar ook van jouw eigen Bibliotheek) en campagnes zien op PowerPoint, maar niet allemaal toelichten. Overvoer de studenten niet met voorbeelden, kies er twee uit. Studenten kennen er wellicht al een paar en komen wel naar je toe als ze meer hulp willen.

15.50 – 16.00 uur Dia 17 en 18

Bespreek de middag kort na: wat hebben we allemaal gedaan vandaag? Geef een korte weergave van de opdrachten met een koppeling naar het webinar. Benoem eventueel ook de boeken uit het webinar en aanvullende suggesties.

Iedere docent een leesbevorderaar met de Bibliotheek als voedselbank. *Hoe denken jullie daar nu over?*

Wat neem je mee naar huis? Hoe ga jij:

- op jouw school een leesbevorderaar zijn? Begin bij jezelf, het hoeft niet direct heel groot.
- de (kennis van de) Bibliotheek hierbij gebruiken?

Tip Zoek eens een leesconsulent op bij jou in de buurt.

Deel bij deze tip je visitekaartje uit of laat de studenten je mailadres opschrijven.

Optionele toevoeging: evaluatie bezoek door middel van Tops en Tips op twee kleuren Post-Its.

Laat eventueel nu de Padlet op Dia 14 nog bijwerken. *Maak een foto van het boek met je smartphone en upload die onder het juiste vak op de Padlet. Jullie zetten er meteen een aantrekkelijke omschrijving bij, toch?*